

VALSTS SIMBOLI

Katrai valstij ir savi simboli. Tās ir zīmes, pēc kurām valsti pazīst visā pasaulē. Veidojot simboliku, parasti tiek izmantotas senas, tautai pazīstamas zīmes – latviešiem tādas ir saule, zvaigznes u.c. Tiek lietoti arī simboli, kas saistās ar mūsu vēsturi.

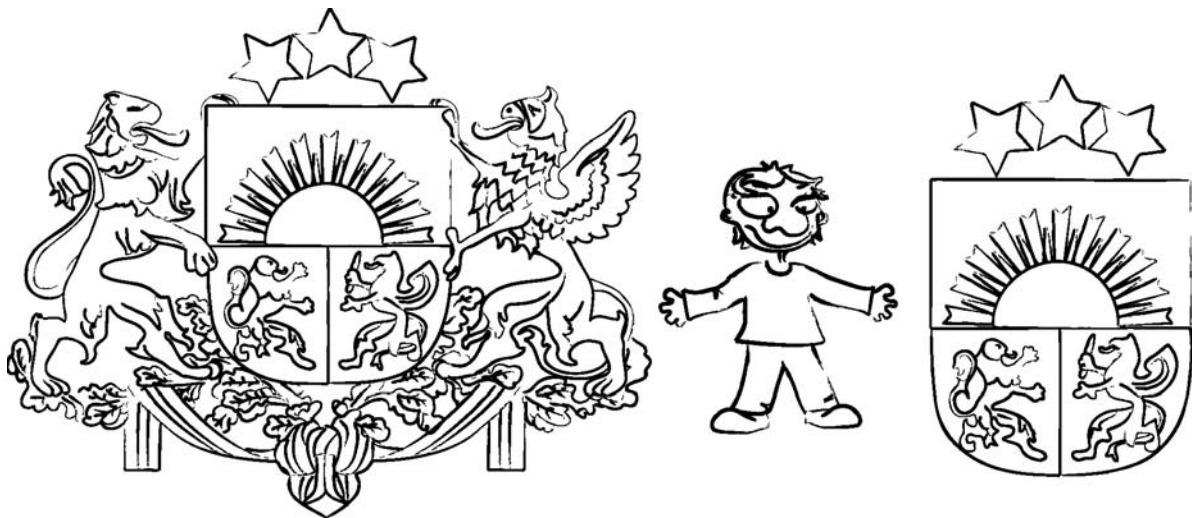
Latvijas valsts simboli ir ģerbonis, karogs un himna.

Latvijas ģerbonis

1921. gadā to izstrādāja grafiķis R.Zariņš. Valsts ģerbonī ietverti Latvijas vēsturiskās simbolikas elementi.

Latvijas Republikas lielā ģerboņa vairogs ir dalīts un apakšā skaldīts. Augšā no zilā laukuma paceļas zelta saules stari. Apakšējā labajā pusē – stāvošs pa kreisi pagriezies sarkans lauva sudrabā – spēka un modrības simbols (Kurzeme, Zemgale). Apakšējā kreisajā pusē – sarkanā laukā stāvošs pa labi pagriezies sudraba grifs, ar zobenu labajā ķetnā – augšāmcelšanās simbols (Vidzeme, Latgale).

Liela nozīme ir arī krāsai. Sarkanā krāsa simbolizē drosmi, varonību, cēlsirdību, mīlestību, bet sudraba krāsa – cildenumu un atklātību.

Uzdevumi:

1. Kuru Latvijas novadu simbols bija sarkanais lauva? _____, _____ . Kāda simboliska nozīme ir šai zīmei? _____ .
2. Kuru Latvijas novadu simbols bija sudrabetais grifs (zvērs ar lauvas ķermeni un ērgļa galvu)? _____, _____ . Ko simbolizē šī zīme? _____ .
3. Kādas zīmes vēl tu redzi ģerbonī? Ko, pēc tavām domām, tās vēsta par mūsu valsti? _____ .

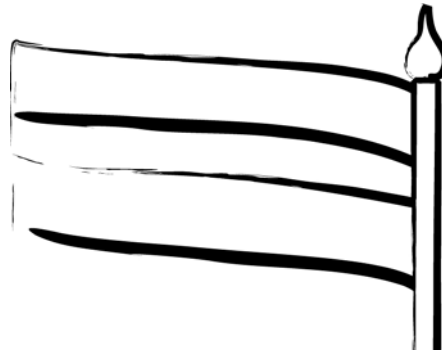

Valsts karogs

Izkrāso!

Latvijas valsts sarkanbaltsarkanā karoga krāsu un to salikuma vēsture sniedzas tālā pagātnē, jau XIII gadsimtā. Tā pamatā ir seno latgaļu zemessargu vienības karogs, ar kuru tie ieradušies pulcēšanās vietā Cēsīs. Par to vēsta *Vecākā Livonijas Atskaņu hronika* vācu valodā. Hronikā lasāms, ka savi karogi bijuši arī citām latviešu ciltīm – zemgaļiem, kuršiem un sēļiem, taču nav dots to tuvāks apraksts.

Heraldikā sarkanā krāsa nozīmē drosmi, cīņu, varonību, bet baltā – cēlumu, atklātību, arī padošanos.

1917. gada maijā Latvijas valsts karoga dizainu izstrādāja mākslinieks Ansis Cīrulis. Latvijas valsts karoga juridisko spēku 1922. gada 15. februārī noteica apstiprinātā Latvijas Republikas Satversme.

Latvijas Republikas karogs ir **karmīnsarkans ar baltu svītru vidū**. Sarkano un balto svītru platuma attiecība ir 2:1:2. Karoga garuma un platuma attiecība ir 2:1. Karoga kātam jābūt baltam, parasti ar dekoratīvu uzgali.

No 1940. gada, kad Latvija tika iekļauta PSRS sastāvā, par sarkanbaltsarkanā karoga glabāšanu cilvēki tika sodīti ar izsūtījumu uz Sibīriju vai ieslodzījumu uz vairākiem gadiem soda nometnēs, lai gan oficiāli valsts karogs netika aizliegts.

Sākoties Padomju Savienības sabrukumam un latviešu tautas nacionālajai atmodai, 1988. gadā sarkanbaltsarkanais karogs piedzīvoja savu atdzimšanu. 11. novembrī Rīgā, Daugavmalā pulcējās tūkstošiem cilvēku, lai būtu klāt sarkanbaltsarkanā karoga pacelšanā Rīgas pils Svētā Gara tornī. Šī ir viena no simboliskajām Latvijas vietām, kur Latvijas valsts karogs tagad plīvo pastāvīgi.

Uzdevumi:

1. Kā tu raksturotu karoga karmīnsarkanokrāsu? _____.
2. Izmēri zīmējumā dotā karoga sarkano un balto svītru platumu, izrēķini vai attiecība ir 2:1:2. Sarkano svītru platums ir _____, balto svītru platums ir _____, attiecība – _____.
3. Vai tu esi dzirdējis kādu leģendu par karoga rašanās vēsturi? Ja nē, pajautā vecākiem vai citiem pieaugušajiem, meklē grāmatās vai internetā!
4. Vai zini, kādos gadījumos karoga lietošanu prasa likums? _____
_____.
5. Vai vari pastāstīt savus novērojumus, kad vēl tiek lietots karogs vai tā krāsas? _____
_____.
6. Vai arī citu valstu iedzīvotāji lepojas ar savu karogu? _____
_____.

Valsts himna

"Dievs, svētī Latviju"

Dievs, svētī Latviju,
Mūs' dārgo tēviju,
Svētī jel Latviju,
Ak, svētī jel to!

Kur latvju meitas zied,
Kur latvju dēli dzied,
Laid mums tur laimē diet,
Mūs' Latvijā!

1873. gadā latviešu komponists, skolotājs Kārlis Baumanis (saukts par Baumaņu Kārli) piedāvā vairākas savas dziesmas Pirmo Vispārējo latviešu Dziesmu svētku repertuārā. To skaitā - "Dievs, svētī Latviju!" (paša komponista dzeja).

1873. gada 26. jūnijā Rīgas Latviešu biedrības zālē Dziesmu svētku ievadījuma svinīgajā aktā tiek dziedāta arī dziesma "Dievs, svētī Latviju!", kas oficiāli nav atļauta, jo Baumaņu Kārlis oficiālo Baltijas guberņas nosaukumu dziesmas tekstā bija aizstājis ar "Latvijas" jēdzienu, tāpēc cariskā cenzūra vajāja šo sacerējumu.

Kad 1918. gada 18. novembrī tiek proklamēta Latvijas valsts, "Dievs, svētī Latviju!" skan kā tikko pasludinātās brīvvalsts himna. Himnas oficiālais statuss tai tiek piešķirts pāris gadu vēlāk.

PSRS okupācijas laikā viss, kas atgādinātu to, ka Latvija ir bijusi brīva un neatkarīga valsts, tiek aizliegts. Aizliedz arī himnu.

Latvijas valsts atjaunošana vēl nav notikusi, bet 1989. gada vasaras Skolu jaunatnes VI Dziesmu un Deju svētku kopkora koncertu Mežaparka Lielajā estrādē svinīgi ievada "Dievs, svētī Latviju!".

1990. gada 15. februārī ar likumu atjauno dziesmas "Dievs, svētī Latviju!" valsts himnas statusu.

Uzdevumi:

1. Kādam notikumam tiek rakstīta dziesma "Dievs, svētī Latviju!"? _____
2. Kāpēc cariskā cenzūra neļāva dziedāt šo dziesmu, kāpēc vārds "Latvija" bija jāaizstāj ar vārdu "Baltija"? _____
3. Kāpēc mūsu valsts himnu dēvē par "tautas lūgšanu"? _____
4. Kā cilvēki parasti izturas himnas atskaņošanas laikā? Kāpēc? _____

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSME

Mēs dzīvojam demokrātiskā valstī. Vārds “demokrātija” grieķu valodā (“demos” – tauta, “cratos” – vara) nozīmē tautas vara.

Visaugstākā vara demokrātiskā valstī ir **likumam**. Šo likumu pieņemšanu tauta uztic saviem pārstāvjiem vēlēšanās.

Mūsu valsts galvenais likums ir **SATVERSME**. Šo vārdu izdomāja latviešu pirmās atmodas darbinieks Atis Kronvalds. Citās zemēs pamatlikumam ir dažādi nosaukumi, piemēram, visbiežāk lietotais vārds ir Konstitūcija.

Pēc Latvijas valsts nodibināšanas 1918. gadā bija jāizveido un jāpieņem valsts pamatlikums. To izstrādāja Satversmes sapulce priekšsēdētāja Jāņa Čakstes vadībā un pieņēma 1922. gada 15. februārī. Vēlāk Satversmē ir izdarīti arī grozījumi un papildinājumi.

Pirmie seši Latvijas Republikas Satversmes panti:

1. Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika.
2. Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai.
3. Latvijas valsts teritoriju starptautiskos līgumos noteiktās robežās sastāda Vidzeme, Latgale, Kurzeme un Zemgale.
4. Valsts valoda Latvijā ir latviešu valoda. Latvijas karogs ir sarkans ar baltu svītru.
5. Saeima sastāv no simts tautas priekšstāvjiem.
6. Saeimu ievēlē vispārīgās, vienlīdzīgās, tiešās, aizklātās un proporcionālās vēlēšanās.

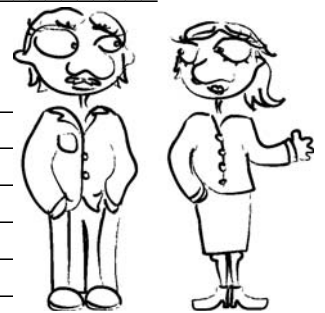
Uzdevumi:

1. Kurā laika periodā XX gadsimtā Latvijas Republikas Satversme nedarbojās? Kāpēc?

_____

2. Vai taviem vecākiem un citiem pieaugušajiem pieder vara mūsu valstī? Kā tas izpaužas?

_____
 _____
 _____

3. Kad tu varēsi piedalīties vēlēšanās un ko varēsi ievēlēt? _____

_____
 _____

4. Kāpēc ievēlētos cilvēkus dažkārt sauc par “tautas kalpiem”? _____

_____
 _____
 _____

